

על תחבורה חכמה, קהילה ומרחב העירוני

היוזמת והמייסדת של אירוע "עיר בתנועה" מספרת על הדרך שהובילה אותה ליזום את האירוע התחבורתי, שאמור לייצר חוויית מרחב שונה, לחשוף את הציבור לחלופות תנועה חכמות ולאפשר לפרט ולקהילה לחוות את יתרונותיהן | ציפי בוקשפן

אירוע "עיר בתנועה" הראשון 2016 | צילום: עידו שחם

הפנינג day car free בלונדון | צילום: PA

השאיפה - אירוע תחבורה ארצי

אני חושבת שהתרגלנו שכל תזוזה שלנו כרוכה בשימוש ברכב. אנחנו לא עוצרים לחשוב אם יש דרך אחרת. אני רוצה שנחשוב, שלא נשב ונתלונן על "האין". למשל, שכל אחד מאיתנו יקבל החלטה על שינוי באחד ההרגלים שלו, כמו הליכה לחוג עם הילדים במקום נסיעה, או לעודד הליכה של קבוצת חברים יחד לביה"ס במקום שכל אחד מאיתנו ייסע את ילדו ברכב, או שנציע לילדים לנסוע לקולנוע בהסעה משותפת. אלה פעולות פשוטות שקל לאמץ.

הגיע הזמן שניישר קו ברמה הבין-לאומית. השאיפה היא שב-2018 נחווה אירוע תחבורתי ברמה הארצית שכל האזרחים מעורבים בו. הבחירות הגדולות בתחום התחבורה החכמה כמו Waze, Via, moovit, ו-MOBILEYE ואחרות יצאו מישראל. אז ברור שיש לנו את היכולת לעשות דברים משמעותיים וחדשניים לשיפור המצב הקיים.

בישראל נעשים כיום מאמצים לקידום תשתיות תחבורה חכמה. אך לצד זאת, יש לאפשר לציבור לחוות את המרחב הציבורי המאפשר התנהלות חכמה. כפי שאמר קונפוציוס, "רק שאני חווה, אני מבין". באמצעות אירועים חווייתיים יכין הציבור את היתרונות בהתנהלות חכמה ברמה האישית, הקהילתית, הסביבתית והכלכלית. ברצוני להודות לכל שותפים בדרך ואשמח להצטרפות שותפים נוספים לחזון. אתם מוזמנים להיכנס לאתר ולדף הפייסבוק של "עיר בתנועה".

הכותבת היא המייסדת של "עיר בתנועה" CITYMOTION <https://www.citymotion.co.il>

שאלתי את עצמי מי בעלי העניין? פניתי לאייל רוזנר, שעמד בראש מנהלת תחליפי דלקים במשרד ראש הממשלה, הגוף שאמון על קידום התחבורה החכמה בישראל. הסכמנו שאימוץ אירוע חווייתי שכזה יהווה כלי ההסברה הטוב ביותר לציבור הישראלי.

השלב הבא היה לרתום עיר שתאמץ אירוע תחבורתי. מיטל להבי, סגנית ראש העיר תל-אביב-יפו ומחזיקת תיק התחבורה, נרתמה באופן מיידי. מאכן, יצאנו לדרך יחד עם חברתי אלינור סלוניקי וחברת ההפקה "כפיים".

"עיר בתנועה" הראשון התקיים ב-2 בנובמבר 2016 בשד' בן ציון בת"א, סמוך לתיאטרון הבימה. במסגרת האירוע ערכנו ניסוי תחבורתי חברתי מעניין. 50 תלמידים שימשו כהולכי רגל (תפסו מרחב של כ-3 מטרים), 50 ילדים ישבו על סטריפים שדימו מכוניות בגודל אמיתי (41 מטר ניות, ע"פ הממוצע של 1.2 נוסעים ברכב, תפסו אורך של 147 מטרים) ו-50 ילדים ישבו על סטריפים אחד של אוטובוס (שאורכו 12 מטרים) וביי-רוש ישב ראש העיר תל אביב-יפו, רון חולדאי. היה מאוד פשוט לראות הפער במרחב שתפסה כל אחת מהחלופות.

שנה לאחר מכן, האירוע התקיים בשד' רוטשילד בת"א. לצד מגוון הפעילויות, נערך האקטון למציאת פתרונות לצמצום הרכבים בעיר. במהלך היום, נפגשו סטודנטים מהמרכז הבינתחומי הרצליה ובית-הספר פורטר ללימודי הסביבה מאוניברסיטת ת"א עם מומחים מתחום הסביבה, תחבורה, טכנולוגיה ובכירי השלטון המקומי.

מה שמרגש אותי במיוחד הוא שהחזון הפך למציאות והצלחתי לרתום שותפים רבים ומכובדים - ממשלה, רשות מוניציפלית, אקדמיה, חברות ציבוריות, חברות מסחריות וארגונים חברתיים.

ציפי בוקשפן | צילום: יחי'צ

עים, לאור הגידול בהכנסות ובחשיפה לקהלים חדשים.

בשלב זה, הבנתי שפתיחה פשוטה של כביש לציבור (הפסימיים יעדיפו לומר חסימת כביש) מאפשרת חוויית מרחב שונה. המעבר מנ"קודה לנקודה משפיע עלינו ברמה האישית, הקהילתית, הסביבתית והכלכלית.

שאלתי חברים: מהי "תחבורה חכמה"? באופן גורף התשובות היו "רכבים עתידיים", או "רכבים אוטונומיים". אך "תחבורה חכמה" היא יותר מכך. היא הדרך היעילה והזולה לתנועה - באמצעות שילוב בין הליכה, רכיבה, נסיעה ברכב שיתופי ושימוש בתחבורה ציבורית. רק אח"כ מגיעים הפתרונות הטכנולוגיים והאוטונומיים.

הציבור הישראלי, שאמור לאמץ את התחבורה החכמה ולהפעיל לחץ על הממשלה והרשויות לייצר תשתיות שיעודדו הליכה, רכיבה ושימוש בפתרונות טכנולוגיים לטובת שיתופיות, לא מספיק מודע ליתרונות האפשריים בשינוי שכזה.

לייצר אירוע חווייתי

בעקבות התחקיר הרגשתי שמצאתי את התשובה שוקה שלי. מאותו הרגע, החלום שלי היה לייצר אירוע חווייתי שימחיש את החזון התחבורתי לציבור. למרות העובדה שאמר לי "לא", החלטתי שאני הולכת על זה, ומקדמת את המיזם באופן אישי במקביל למשפחה, עבודה ולימודים.

במסגרת לימודי התואר השני בקורס יזמות נחשפתי לפעילויות המבוססות על שיתוף הציבור, מה שסיקרן והוביל אותי להעמיק בנושא. לאחר לימוד נרחב, הגשתי הצעת מחקר שבמסגרתה הצעתי לזום אירוע תחבורתי שיחשוף את הציבור לחלופות תחבורתיות, תוך הבנה שלתחבורה השפעה מהותית על חיינו כפרטים וכקהילה. הצעת המחקר נדחתה. סביר להניח שגם אתם תחשבו כמו המרצה - שזה רחוק ודמיוני לזום אירוע שכזה בישראל. הרי אין פה רכבת קלה, אין תחבורה ציבורית איכותית, אין ואין...

אבל דווקא מהמקום של ה"אין", תוך הבנה שתחבורה זה יותר מאשר לעבור מנקודה א' ל-ב' ויש לה השלכות אישיות, חברתיות, סביבתיות וכלכליות, הבנתי שהסיפור גדול יותר.

מחזירים את המרחב הציבורי

התחלתי לחקור את הנושא לעומק. שאבתי השראה מ-Ecomobility festival שהתקיים ב-2013 בקוריאה, במסגרתו הוצאו רכבים פרטיים משכונה אחת למשך חודש שלם. אפקט הפסטיבל מדהים - עלייה בזמן הביילוי במרחב הציבורי, שימוש במרחב לצורכי חינוך, ירידה ברמת זיהום האוויר, עלייה ברמת הגאווה השכונתית, עלייה בהכנסות העסקים ועלייה משמעותית בשימוש בתחבורה ציבורית גם לאחר האירוע.

נדהמתי לגלות שערים רבות בעולם (ניו-יורק, ברלין, לונדון, פריז, דובאי ועוד) מציינות ב-22 בספטמבר את CAR FREE DAY, בו ליום אחד מניחים את מפתחות הרכב ומחזירים את המרחב הציבורי (הכביש) לציבור. זהו הפנינג תחבורתי המעודד הליכה, רכיבה, הצגת פתרונות טכנולוגיים לתחבורה שיתופית, תערוכת כלי-תחבורה קלים, כמו קורקינטים, וכל זה בשילוב מופעי תרבות.

צפיתי בעשרות ראיונות של אזרחים מכל העולם שבירכו על היוזמה העירונית שאפשרה להם ליהנות עם בני משפחה וחברים במרחב הציבורי, כאשר מומחים סביבתיים הצהירו על ירידה משמעותית ברמת הרעש וזיהום האוויר בעלי עסקים, ביקשו להעלות את תדירות האירוע